

1. Jogszabályi háttér

1.1 A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján (a továbbiakban: Nkt.):

3. § (3) Az állami és települési önkormányzati nevelési-oktatási intézményben az ismereteket, a vallási, világnézeti információkat tárgyilagosan, sokoldalúan kell közvetíteni, a teljes nevelés-oktatási folyamatban tiszteletben tartva a gyermek, a tanuló, a szülő, a pedagógus vallási, világnézeti meggyőződését, és lehetővé kell tenni, hogy a gyermek, tanuló fakultatív hitoktatásban, illetve hit- és erkölcsstan oktatásban vehessen részt.

(35) § (1) Az állam, a települési önkormányzat vagy a nemzetiségi önkormányzat által fenntartott nevelési-oktatási intézményben a szülő, tanuló kérésére szervezett és nem a kötelező tanórai foglalkozások részét képező hitoktatást (a továbbiakban: fakultatív hitoktatás) egyházi jogi személy, az etikaóra helyett választható hit- és erkölcsstanoktatást bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye szervezhet az e törvényben meghatározott keretek között.

(36) A fakultatív hitoktatás az óvodában az óvodai foglalkozásoktól elkülönítve, az óvodai életrendet figyelembe véve - a nyitvatartási időn belül, de nevelési időnek nem minősülő időkeretben —, az iskolában a kötelező tanórai foglalkozások rendjéhez, a kollégiumban pedig a kollégiumi foglalkozások rendjéhez illeszkedően szervezhető.

(37) A hit- és erkölcsstan óra az iskolában a tanórai foglalkozások rendjéhez illeszkedik.

(38) A nevelési-oktatási intézmény és az egyházi jogi személy a fakultatív hitoktatással, a nevelési-oktatási intézmény és a bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye a hit- és erkölcsstanoktatással kapcsolatos feladatok ellátása során egymással kölcsönösen együttműködik.

35/A. § Az állami iskola 1-8. évfolyamán az etikaóra vagy az ehelyett választható, a bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye által szervezett hit- és erkölcsstan óra a kötelező tanórai foglalkozások része.

35/B. § (1) A fakultatív hitoktatásnál az egyházi jogi személynek, a hit- és erkölcsstanoktatásnál a bevett egyháznak, illetve belső egyházi jogi személyének a feladata a hit- és erkölcsstanoktatás megszervezése, ennek keretében különösen

- a) a fakultatív hitoktatás és a hit- és erkölcsstanoktatás tartalmának meghatározása,
- b) a fakultatív hitoktatásra és - jogszabályban meghatározottak szerint az állami fenntartású iskolával közösen - a hit- és erkölcsstanoktatásra való jelentkezés lebonyolítása,
- c) a fakultatív hitoktatásban és a hit- és erkölcsstanoktatásban közreműködő személy alkalmazása és ellenőrzése és
- d) a foglalkozások ellenőrzése.

(2) Az óvoda és a kollégium a fakultatív hitoktatáshoz, az iskola a fakultatív hitoktatáshoz és a hit- és erkölcsstanoktatáshoz szükséges tárgyi feltételeket - így különösen a helyiségek rendeltetésszerű használatát, valamint a jelentkezéshez és működéshez szükséges feltételeket - az intézményben rendelkezésre álló eszközökkel biztosítja.

(3) Az egyházi jogi személy által foglalkoztatott, fakultatív hitoktatásban, illetve a bevett egyház és azok belső egyházi jogi személyei által foglalkoztatott, hit- és erkölcsstanoktatásban közreműködő személynek a 32. § (1) bekezdés h) pontjában meghatározott feltételeknek kell megfelelnie. A bevett egyház és azok belső egyházi jogi személyei által polgári jogi jogviszony keretében foglalkoztatott hit- és erkölcsstanoktatónak meg kell felelnie a 66. § (1) bekezdés b) pontjában előírt feltételeknek, amely tény a polgári jogi jogviszony létesítésekor az érintett személy hatósági bizonyítvánnyal igazolja.

32. § (1) Ha a nevelési-oktatási intézményt egyházi jogi személy vagy a vallási egyesület tartja fenn:

[...]

h) és az iskola tananyagában a hittan mint tantárgy szerepel, az állami intézményekre megállapított pedagóguslétszámon felül alkalmazott hitoktatónak, hittantanárnak egyházi felsőoktatási intézményben vagy a vallási egyesület által fenntartott felsőoktatási intézményben szerzett hitoktatói, hittantanári vagy a hitélettel kapcsolatos felsőfokú képzéssel vagy pedagógus szakképzettséggel és az egyházi jogi személy által kibocsátott hitoktatói képesítéssel, továbbá az egyház belső szabálya alapján illetékes egyházi jogi személy vagy a vallási egyesület általi megbízással kell rendelkeznie,

[...]

46. § (3) A gyermeknek, a tanulónak joga, hogy

[...]

e) egyházi köznevelési intézményben vagy magán köznevelési intézményben vegye igénybe az óvodai, iskolai, kollégiumi ellátást, továbbá hogy az állami vagy települési önkormányzati fenntartású nevelési-oktatási intézményben fakultatív hitoktatásban, hit- és erkölcsoktatásban vegyen részt,

1.3 A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (Vili. 31.) EMMI rendelet alapján (a továbbiakban: EMMI Rendelet):

74/A. Az állami általános iskolában az etika óra helyett választható hit- és erkölcsoktatás megszervezésére vonatkozó szabályok

182/A. § (1) Az állami általános iskolában az iskola igazgatója kijelöli azt a március 1. és március 14. közötti időpontot, amikor a bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye írásban meghatalmazott képviselője tájékoztatást adhat az iskolának, az iskolával tanulói jogviszonyban álló tanulóknak és a szülőknek arról, hogy igény esetén a hit- és erkölcsoktatást milyen módon szervezi meg. Az iskola igazgatója a kijelölt időpontot olyan módon közli a településen hitéleti tevékenységet ellátó bevett egyházzal vagy annak belső egyházi jogi személyével, hogy azt a bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye a tájékoztató időpontja előtt legalább tíz nappal megkapja.

(2) Amennyiben valamelyik bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye képviselője az (1) bekezdés szerinti tájékoztatóon nem tud megjelenni, az igazgatónak biztosítania kell annak lehetőségét, hogy a bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye által rendelkezésére bocsátott, hit- és erkölcsoktatáshoz kapcsolódó papíralapú dokumentumokat a szülők megismerjék.

(3) Az igazgató március 16. és március 31. között a bevett egyháztól vagy annak belső egyházi jogi személyétől kapott tájékoztatás alapján az iskola honlapján és a helyben szokásos módon nyilvánosságra hozza a következő tanévben a hit- és erkölcsoktatás megszervezését vállaló bevett egyházak vagy azok belső egyházi jogi személyei megnevezését és az iskola székhelye, feladatellátási helye szerint illetékes képviselőjének nevét, címét, ennek tényéről értesíti a bevett egyházat vagy annak belső egyházi jogi személyét.

(4) Az igazgatónak hozzáférhetővé kell tennie a bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye által rendelkezésére bocsátott hit- és erkölcsoktatáshoz kapcsolódó papíralapú dokumentumokat, különösen a tantervet, a tananyagot, a tankönyveket és a hit- és erkölcsoktatás munkamódszerét.

(5) Beiratkozáskor, átiratkozáskor a bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye (3) bekezdés szerint nyilvánosságra hozott adatait az iskola írásban is a szülők rendelkezésére bocsátja, ez alapján a szülő a hit- és erkölcsoktatással összefüggő adatkezeléshez történő önkéntes írásbeli hozzájárulással egyidejűleg írásban nyilatkozhat az iskolának arról, hogy

a) valamely, a hit- és erkölcsoktatás megszervezését vállaló bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye által szervezett hit- és erkölcsoktatást, vagy

b) az etika oktatást igényli a gyermeke számára.

(6) Beiratkozáskor, átiratkozáskor a szülő a hit- és erkölcsoktatással összefüggő adatkezeléshez történő önkéntes írásbeli hozzájárulással egyidejűleg írásban igényelheti olyan bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye hit- és erkölcsoktatását is, amely bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye nem tartott tájékoztatót az iskolában. Az ilyen igényről az igazgató írásban értesíti a szülő által megjelölt bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye képviselőjét.

(7) Abban az esetben, ha a szülő nem tesz nyilatkozatot, az iskola a tanuló számára etika oktatást szervez. Ha az (5) bekezdés a) pontja szerinti bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye vagy a (6) bekezdés szerint megkeresett bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye a hit- és erkölcsoktatást nem vállalja, a szülő ismételten nyilatkozik arról, hogy

a) valamely, a hit- és erkölcsoktatás megszervezését vállaló bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye által szervezett hit- és erkölcsoktatást, vagy

b) az etika oktatást igényli a gyermeke számára.

(8) Amennyiben a szülő a (5) bekezdés a) pontja vagy a (6) bekezdés szerinti hit- és erkölcsstan oktatást választja, az erről szóló nyilatkozatával egyidejűleg ahhoz is hozzájárul, hogy az iskola a gyermeke nevét és az osztálya megnevezését az érintett bevett egyháznak vagy annak belső egyházi jogi személyének átadja.

(9) A beiratkozáskor a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését a következő tanévben a (3) bekezdés szerint vállaló bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye képviselője is jelen lehet, a szülőnek - igénye esetén - hit- és erkölcsstan oktatással kapcsolatban tájékoztatást nyújthat. Amennyiben valamelyik bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye képviselője a beiratkozáskor nem tud megjelenni, az igazgatónak biztosítania kell a bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye által rendelkezésére bocsátott hit- és erkölcsstan oktatáshoz kapcsolódó papíralapú dokumentumok megismerhetőségét.

182/B. § (1) A beiratkozást követő három napon belül az igazgató az érintett bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye meghatalmazott képviselőjének átadja az egyház által szervezett hit- és erkölcsstan oktatásra jelentkezett tanulók 182/A. § (8) bekezdése szerinti adatait.

(2) Az adatok átadását követő hét napon belül az igazgató egyeztetést folytat a tanulócsoportok kialakításáról azon bevett egyházak vagy azok belső egyházi jogi személyei képviselőivel, amelyek által szervezett hit- és erkölcsstan oktatás iránti igényről a szülők nyilatkoztak és amelyek a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését vállalták.

(3) A (2) bekezdés szerinti egyeztetés során a tanulócsoportok kialakításával kapcsolatban figyelembe kell venni, hogy

a) a hit- és erkölcsstan oktatásban részt vevő tanulócsoportok az Nkt. 4. mellékletében meghatározott maximum osztály- és csoportlétszám mértékéig összevonhatók,

b) az etika helyett választott hit- és erkölcsstan órákat elsősorban az etika órák számára az órarendben meghatározott időben kell megtartani.

(4) Amennyiben a bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye az etika órával azonos időpontban a hit- és erkölcsstan órát nem tudja megtartani, az érintett szülők írásbeli egyetértő nyilatkozata alapján az igazgató és a bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye képviselője írásban megállapodhat arról, hogy a hit- és erkölcsstan órákat a bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye más időpontban vagy más időpontban az iskola épületén kívül tartja meg.

(5) A hit- és erkölcsstan oktatásra létrehozott csoportok létszámáról az igazgató június 30-ig tájékoztatja a fenntartót.

(6) Az iskola tanév közben nem változtathatja meg az érintett szülők 182/A. § (5) és (7) bekezdése szerinti nyilatkozata alapján és a bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye képviselőjével a (2) bekezdés alapján lefolytatott egyeztetés eredményeként a hit- és erkölcsstan oktatás vonatkozásában meghatározott csoportbeosztást.

(7) Ha a szülő a következő tanévre vonatkozóan az etika vagy a hit- és erkölcsstan tantárgyra vonatkozó választását módosítani kívánja, az erre vonatkozó szándékát minden tanév május 20-áig írásban közli az igazgatóval és az érintett bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye képviselőjével. A 182/A. § (5) és (7) bekezdése szerinti választása megismétlésére a szülő nem kötelezhető.

(8) Amennyiben a szülő vagy törvényes képviselő a tanuló számára a második-nyolcadik évfolyamokon etika helyett hit- és erkölcsstan vagy más bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye által tartott hit- és erkölcsstan oktatást választ, a tanulmányok megkezdésének feltételeit az újonnan választott hit- és erkölcsstan oktatást folytató bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye határozza meg.

(9) Ha az iskola az Nkt. 35. § (3) bekezdése által előírt együttműködési kötelezettségét vagy az Nkt. 35. § (4) bekezdésében a hit- és erkölcsstan oktatáshoz szükséges tárgyi feltételek biztosítására vonatkozóan előírt kötelezettségét nem teljesíti, a fenntartó a bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye kezdeményezésére köteles gondoskodni a szükséges együttműködés kialakításáról és a feltételek biztosításáról.

(10) A hit- és erkölcsstan tantárgy értékelése és minősítése az Nkt. 54. § (2)-(3) vagy (4) bekezdésének megfelelően az iskola pedagógiai programjában meghatározottak szerint történik. Az iskola a tanügyi dokumentumaiban az „Etika/Hit- és erkölcsstan” megnevezést használja.

(11) A hit- és erkölcsstan órákra vonatkozó csoportnaplót a hitoktató, hittantanár vezeti, az iskola egyéb tanügyi dokumentumaiban a hit- és erkölcsstan oktatással kapcsolatos további adminisztrációt a bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye által az Nkt. 35. § (4) bekezdése szerint foglalkoztatott hitoktató, hittantanár tájékoztatása alapján minden tanítási órát követő tanítási nap végéig az érintett tanulók osztályfőnöke végzi el.

(12) Amennyiben a bevett egyház, illetve belső egyházi jogi személye nem tud gondoskodni a hitoktató, hittantanár szakszerű helyettesítéséről, az iskola köteles a hit- és erkölcsstan órán részt vevő tanulók felügyeletéről gondoskodni.

1.4. A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet alapján:

16/G. A hit- és erkölcsstanoktatás támogatása

37/S. § (9) Az állami iskola fenntartója a hit- és erkölcsstanoktatás megtartását igazoló nyilatkozatát január 15-éig, a (8) bekezdés szerinti esetben a megszüntetéstől, szüneteltetéstől számított 15 napon belül az érintett iskolák szerinti bontásban küldi meg a bevett egyháznak. A nyilatkozat tartalmazza az érintett iskola hivatalos nevét, OM azonosítóját, az oktatásban részt vett tanulók számát feladatellátási hely, évfolyamonkénti és csoportonkénti bontásban és a ténylegesen megtartott hit- és erkölcsstanórák számát.